

Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság

Bf.II.41/2020/5. szám

A Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Győrött, 2020. szeptember 24. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 és társa ellen indult büntetőügyben a Tatabányai Törvényszék 2019. december 6. napján kihirdetett 17.B.60/2018/56. számú ítéletét *megváltoztatja*.

Az elsőfokú bíróság által megállapított költségvetést károsító bűncselekményt I. rendű vádlott felbújtóként, II. rendű vádlott tettesként valósította meg.

Az I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés felfüggesztésének tartamát 4 (négy) évre, II. rendű vádlott esetében 3 (három) évre *mérsékli*.

I. rendű vádlottat 300 (háromszáz), II. rendű vádlottat 250 (kettőszázötven) napi tétel pénzbüntetésre is *ítéli*.

A pénzbüntetés egy napi tételét az I-II. r. vádlott esetében egyaránt 2000-2000 (kettőezer-kettőezer) forintban állapítja meg. Az így kiszabott összesen 600.000 (hatszázezer) Ft, illetve 500.000 (ötszázezer) Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön.

A vádlottakkal szemben alkalmazott joghátrány halmazati büntetés.

Az I. rendű vádlottal szemben 66.161.033 (hatvanhatmillió-százhatvanegyezer-harminchárom) forint erejéig elrendelt vagyonek Kobzást *mellőzi*.

A büntetőeljárás során lefoglalt iratok jogi sorsáról történt rendelkezés a Tatabányai Törvényszék Gazdasági Hivatalánál Bj.I/176/2018. számú bűnjelkartonon, a 1001-1022. és 3001. tételszámon kezelt iratanyagokra vonatkozik.

Az elsőfokú eljárás során összesen 632.273 (hatszázharminckétezer-kétszázhetvenhárom) forint bűnügyi költség merült fel, melyből a vádlottak egyetemlegesen, illetve II. rendű vádlott külön az elsőfokú bíróság által megállapított összeget viselik.

Egyebekben helybenhagyja azzal, hogy a másodfokú eljárás során 17.900 (tizenhétezer-kilencszáz) Ft bűnügyi költség merült fel, melyet II. rendű vádlott visel.

Indokolás

[1] A Tatabányai Törvényszék a 2019. december 6. napján kihirdetett 17.B.60/2018/56. számú ítéletében I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki, társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntetében (Btk. 396.§ (1) bekezdés a/ pont, (5) bekezdés b/ pont) és társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználás vétségében (Btk. 345.§). Ezért halmazati büntetésül 2 év, börtön fokozatú szabadságvesztésre és 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője, ügyvezetője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés-büntetés végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy az I. r. vádlott – a szabadságvesztés végrehajtása esetén – legkorábban a kiszabott szabadságvesztés 2/3 része letöltése után bocsátható feltételes szabadságra. Az I. r. vádlottal szemben 66.161.033 forint erejéig vagyonek Kobzást rendelt el.

[2] II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntetésében (Btk. 396.§ (1) bekezdés a/ pont, (5) bekezdés b/ pont), továbbá társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználás vétségében (Btk. 345.§). Ezért halmazati büntetésül 2 év, börtön fokozatú szabadságvesztésre és 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője, ügyvezetője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés-büntetés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy az I. r. vádlott – a szabadságvesztés végrehajtása esetén – legkorábban a kiszabott szabadságvesztés 2/3 része letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

[3] Rendelkezett a lefoglalt okirati bűnjeleknek az iratokhoz való csatolásáról, továbbá kötelezte a vádlottakat az egyetemlegesen, illetve II. rendű terheltet a külön viselendő bűnügyi költség viselésére.

[4] Az ítélet ellen az ügyész mindkét vádlottat érintően súlyosítás, végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabása, valamint terhükre rótt bűncselekmények jogi minősítésének megváltoztatása érdekében jelentett be fellebbezést. I. rendű vádlott felmentésért élt jogorvoslattal. II. rendű vádlott és védője az ítéletet tudomásul vették.

[5] A Győri Fellebbviteli Főügyészség a BF.281/2018/5-I. számú átiratában az ügyészi fellebbezést módosítva tartotta fenn, míg az I. r. terhelt jogorvoslati kérelmét alaptalannak ítélte.

[6] Leszögezte, hogy a felülbírálat mindkét vádlott vonatkozásában a Be. 590.§ (10) bekezdése alapján teljes körű, tekintve, hogy az I. r. vádlott a tényállást és az ítélet minden rendelkezését, az ügyész pedig a minősítést támadja.

[7] Az ügyész szerint a törvényszék a büntetőeljárás szabályok maradéktalan betartásával folytatta le a bizonyítási eljárást és az általa megállapított tényállás megalapozott, amely nem tartalmaz iratellenes megállapításokat, illetve téves ténybeli következtetéseket.

[8] A törvényszék bizonyíték-értékelő kötelezettségének ugyancsak maradéktalanul eleget tett: részletesen elemezte és értékelte a vádlottak védekezését, ezeket logikai hiba nélkül vetette egybe az eljárás során kihallgatott tanúk vallomásaival és a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokkal.

[9] Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból helyes következtetést vont a vádlottak büntetőjogi felelősségére, azonban az ügyész a vádlottak terhére rótt költségvetést károsító bűncselekmény elkövetési alakzatával; a társtettesi minősítéssel nem tudott egyet érteni.

[10] Kifejtette, hogy a Btk. 396.§ (1) bekezdés a/ pontjába ütköző bűncselekmény alanya tettesként az lehet, akit a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség terhel és ezzel kapcsolatban tanúsít megtévesztő magatartást. Az ítéleti tényállásban rögzítésre került, hogy a vádbeli cég ügyvezetője II. rendű vádlott volt, a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség tehát kizárólag őt terhelte, ekként a költségvetést károsító bűncselekményt tettesként kizárólag a II. r. vádlott követte el.

[11] I. rendű vádlott azzal a tevékenységével, hogy II. r. vádlottal úgy egyezett meg a cég alapításakor, miszerint azt ténylegesen ő fogja vezetni, II. r. vádlott névleg lesz ügyvezető. A vádbeli időszakban az I. r. vádlott kérésére a II. r. vádlott a számlákat, vállalkozási szerződéseket, teljesítési igazolásokat, az egyéb céges iratokat aláírta. A cég nevében a munkák többségét az I. r. vádlott vállalta el és tartotta a kapcsolatot a megrendelőkkel, illetve, ha egy munka ellenértékét a II. r. vádlottnak fizették meg, úgy ő a pénzt átadta az I. r. vádlottnak. I. rendű terhelt tehát felbujtói magatartást valósított meg.

[12] A tényállásban szerepel, hogy az I. és II. r. vádlottak milyen módon működtek együtt a megrendelések során, hogyan juttatták el a számlákat az adóbevallást készítő könyvelő

részére. Ebből – az ügyész álláspontja szerint - az a jogi következtetés vonható le, hogy a vádlottak cselekményeiket szervezeten követték el, közöttük bünszövetség létesült a költségvetést károsító bűncselekmény vonatkozásában.

[13] Kiegészítendőnek tartotta az elsőfokú ítélet indokolását az ügyész azzal, hogy a törvényszék az elbíráláskori Btk.-t alkalmazta, mert a feltételes szabadságra vonatkozó szabályozás alapján összességében a Btk. biztosít kedvezőbb elbírálási lehetőséget a vádlottak számára.

[14] További súlyosító körülményként indítványozta értékelni a két minősítő körülmény egyidejű fennálltát és a folytatólágosságot, mely négy bűncselekményt foglal magában.

[15] Rámutatott, hogy ehhez mérten a törvényszék a vádlottakkal szemben eltúlzottan enyhe, a törvényi minimumban meghatározott szabadságvesztés büntetést szabott ki, melyek súlyosítása, egyúttal ehhez igazodó közügyektől eltiltás alkalmazása és a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztéséről szóló rendelkezés mellőzése indokolt.

[16] I. rendű vádlott védője az átiratra tett észrevételében a tényállást és a minősítést nem támadta. Kérte a súlyosításra irányuló ügyész indítvány elutasítását és enyhítő körülményként annak értékelését, hogy védence két gyógyíthatatlan beteg ellátásáról gondoskodik. Ennek alátámasztására orvosi dokumentumokat csatolt.

[17] Sérelemzte, hogy a bíróság csak az I. r. vádlottal szemben alkalmazott vagyoneklobzást, mivel álláspontja szerint a terheltek egyformán részt vettek a cég működtetésében, melyből mindketten jövedelmet realizáltak. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az I-II. r. vádlottakkal szemben egyaránt rendeljen el vagyoneklobzást.

[18] A másodfokú bíróság nyilvános ülésén az ügyész az átiratában foglaltakat változatlanul fenntartotta.

[19] Kifejtette, hogy az elkövetési alakzat helytelen, mivel a költségvetési csalásnak speciális alanya az adózásra kötelezett gazdasági társaság képviselője. I. rendű vádlott bűnösségét felbujtóként, II. rendű vádlott büntetőjogi felelősségét tettesként indítványozta megállapítani.

[20] Rámutatott, hogy a terheltekkel szemben egyetemleges vagyoneklobzásnak nincsen helye. Az I. r. vádlott marasztalása helyes volt, mert ő vette fel a bankszámláról a pénzt, amelynek a sora ismeretlen. Az okozott vagyoni hátrányból semmi nem térült meg.

[21] Szorgalmazta a tényállás alapján a bünszövetség mint minősítő körülmény megállapítását és ennek súlyosító körülményként való értékelését.

[22] A szabadságvesztés büntetések súlyosítását, továbbá közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazását, illetve a végrehajtás felfüggesztésének mellőzését és kérte.

[23] I. rendű vádlott védője csatlakozott védence fellebbezéséhez, illetve fenntartotta az észrevételében foglaltakat.

[24] Kérte, hogy a táblabíróság az elsőfokú ítéletet hagyja helyben, illetőleg ossza meg a vagyoneklobzást a terheltek között.

[25] II. rendű vádlott védelmében eljáró ügyvéd rámutatott, hogy ők az elsőfokú ítéletet védenccével tudomásul vették, ezért kérte annak helybenhagyását.

[26] A Győri Ítéltábla a Be. 590. § (1), (2) és (10) bekezdése alapján teljes körben bírálta felül a Tatabányai Törvényszék ítéletét, tekintettel arra, hogy védelmi fellebbezés a tényállás megállapítását, a bűnösségre vont következtetést és a minősítést egyaránt, az ügyész pedig mindkét terhelt vonatkozásában a költségvetést károsító cselekmény minősítését támadta.

[27] A fentiek szerinti felülbírálat eredményképpen a minősítés megváltoztatására irányuló ügyészi fellebbezést és a védelmi jogorvoslatot részben találta alaposnak, az alábbiak szerint.

[28] Megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság az eljárást a – bírói szakba kerülés idején hatályos 1998. évi XIX. számú törvénynek is megfelelő – perrendtartási szabályok szerint folytatta le. Bizonyítási tevékenysége során olyan abszolút vagy relatív hatályon kívül helyezést eredményező hibát nem vétett, mely a felülbírálatot akadályozta volna.

[29] Az iratokból kitűnik, hogy a Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség vádirata 2018. február 23. napján érkezett a törvényszékhez.

[30] Az első tárgyalás kitűzésére 2018. március 19. napján sor került a legközelebbi határnapra; 2018. június 7-8. napjaira. Ekkor az elsőfokú bíróság kihallgatta a vádlottakat, akik érdemi vallomást nem tettek, de bűnösségüket tagadták. I. rendű vádlott írásbeli vallomása, a II. r. vádlottnak a nyomozás során tett gyanúsított és tanú pozícióban tett nyilatkozatai kerültek felolvasásra, valamint eléjük lettek tárva a feljelentés, annak mellékletei, a Kft1. bankszámlakivonatai és a cégiratok.

[31] A bíróság felolvasta azon tanúk egy részének vallomását, akik képviselői voltak azon cégeknek, akiktől befogadott számlák voltak a Kft. könyvelésében, továbbá akik megrendelőként álltak a vádlottakkal kapcsolatban.

[32] A 2018. szeptember 11. napi tárgyaláson a bíróság kihallgatta az I. r. vádlott élettársát, Tanú10-ot és a II. r. vádlott férjét, Tanú8-t, továbbá Tanú9-t, Tanú11-t, akik dolgoztak a gazdasági társaság keretein belül. Tanúvallomást tett az üzleti partnerek és számlakiállítók közül Tanú28, Tanú11, Tanú 2 (könyvelő), Kft2.) és Tanú2.

[33] Beszerezte a törvényszék a Kft3. képviseletében eljáró Tanú5 és Tanú47 ellen, a Fővárosi Törvényszéken költségvetési csalás büntette miatt folyamatban lévő büntetőügy iratait annak tisztázás végett, hogy a cégtől származó számlák kiállítója ténylegesen ki lehetett, mivel jelen ügyben az írásszakértői vélemény alapján ezt minden kétséget kizáróan megállapítani nem lehetett, ezért Tanú5 ellen a főügyészség a nyomozást meg is szüntette. Ugyanakkor az I. r. vádlott vallomását ellenőrizni volt szükséges, aki állította, hogy Tanú5-tel, illetve a Kft3-vel állt üzleti kapcsolatban.

[34] A 2018. november 26. napi tárgyaláson kihallgatta a bíróság Tanú6(Kft4.) Tanú 7 (Kft6.) tanúkat és az ügyész által indítványozott tanúk nyomozati vallomásait.

[35] A 2019. február 4. napi tárgyaláson vallomást tett tanú48 tanú, aki állította, hogy nem ismeri a vádlottakat, illetve nem állt kapcsolatban a Kft1-vel sem.

[36] A 2019. április 8. napján tartott tárgyaláson a bíróság Tanú40-t (Kft5.), Tanú41-et (Kft6.), akik nem tudtak arra nyilatkozni, hogy a cégek nevében kiállított számlák hogyan kerültek a Kft1-hez.

[37] A 2019. június 17. napi tárgyaláson a bíróság a nyomozati és az általa beszerzett iratokat ismertette, majd a november 25-i tárgyalási napon Tanú47 – az ellene folyó ügyben tett - nyomozati vallomásának ismertetése után a bizonyítási eljárást befejezte és sor került a perbeszéd megkezdésére.

[38] Ezt követően a törvényszék 2019. december 6. napján ügydöntő határozatot hozott.

[39] A fent írtak szerint az elsőfokú bíróság összegyűjtötte és tárgyalás anyagává tette azon bizonyítékokat, amelyek az ügy ténybeli és jogi megítéléséhez szükségesek voltak.

[40] A törvényszék az általa kihallgatott vádlottak és tanúk nyilatkozatit, továbbá az okirati bizonyítékokat – adóvizsgálati adatok, bankszámlakivonat, cégiratok, számlatömb értékesítések stb. – és az írás-szakértői véleményeket igen részletesen értékelte, egymással összevetette, és meggyőző magyarázatát adta annak, hogy miért vetette el a vádlottak azon védekezését, miszerint ők bűncselekményt nem követtek el, szabályosan intézték a Kft. gazdasági és számviteli ügyeit. Ezzel indokolási kötelezettségét teljesítette.

[41] A törvényszék részletesen bemutatta az ítélete 10-19. oldalán, hogy a megrendelők közül ki melyik vádlottal állt tényleges kapcsolatban. Ebből kitűnik, hogy II. rendű vádlott is tevőlegesen belefolyt a munkák felvételébe, a könyvelővel való ügyintézésbe, nemcsak I. rendű vádlott.

[42] A tanúk elmondták, hogy tényleges gazdasági folyamatok zajlottak, a Kft1. teljesítette a megbízásokat.

Kft6., a Kft5. és a Kft7. fiktív számláin kiállítóiként nevesített tanúk írása azonban nem volt azonosítható a cégeikhez köthető számlákon, illetve nem ismerték a vádlottakat. Nem végezték el azokat a gazdasági aktusokat a Kft1. számára, amelyekről a költség oldalon befogadott számlák szólnak. Ezek a cégek a gazdasági tevékenység folytatásához szükséges telephellyel, gépekkel, eszközökkel, személyekkel a vádbeli időszakban nem rendelkeztek.

[44] A számlatömbök, amelyekből a számlák származtak, később kerültek megvásárlásra, mint amilyen dátum a Kft1. könyvbe beállított bizonylatokon szerepel.

[45] Jelen ügyben a tényfeltárás eredménye – a fent írtak szerint – egyértelműen Terhelt2 és az őt felbujtó, majd neki segítséget nyújtó Terhelt1 szándékos és bűnös cselekvőségére engednek következtetni.

[46] A bizonyítékokból arra a tényre lehet következtetni, hogy a Kft1. valós gazdasági tevékenységet végzett, de a megrendelések teljesítése körében olyan dolgozókat vagy alvállalkozókat foglalkoztatott, akik nem voltak számlaképesek. Tehát a nekik járó munkabér, illetve vállalkozói díj összegéről nem állt rendelkezésre olyan szigorú számadású bizonylat, amely alkalmas lett volna a könyvelésbe, továbbá az adóbevallásba való beállítással az adólevonási jog gyakorlására.

[47] II. rendű vádlott, aki a cégében az ügyvezetői tisztséget viselte, ha szabad kezet is adott az I. r. vádlottnak a számveteli és adójogi ügyintézésre, ez nem jelenti, hogy ő maga nem tartozott a továbbiakban helytállni a gazdasági társaság jogszerű működéséért.

[48] II. rendű vádlott, aki a Kft1. képviselőjét ellátta, nyilvánvalóan tudta, hogy I. rendű vádlott olyan teljesítési igazolásokat, költség számlákat ad neki át aláírásra, amelyek nem az elvállalt munkákat ténylegesen elvégző személyektől, illetve gazdasági társaságoktól származnak. A fiktív számlákra azért volt szüksége a cégnek, hogy az ÁFA-t tartalmazó költségbizonylatok alapján adófizetési kötelezettségét minimalizálhassa. Mindez az I. r. és II. r. vádlott szándékos adóelkerülését támasztja alá.

[49] Tekintettel arra, hogy a Tatabányai Törvényszék a bizonyítási eljárást törvényesen folytatta le, a bizonyítékokat megfelelően mérlegelte, a másodfokú eljárásban nincs perjogi lehetőség arra, hogy az azonos szempont szerint értékelt bizonyítékokat a táblabíróság felül mérlegelje. Ily módon az I. r. vádlott felmentésére irányuló védelmi fellebbezés sem foghatott helyt.

[50] Az elsőfokú bíróság ítéletének tényállását az ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdés a/ pontjára figyelemmel az iratok tartalma alapján azzal pontosítja:

[51] Az ítélet 2. oldal I. rész első bekezdésében, I. rendű vádlott személyi körülményei között kel rögzíteni, miszerint egy kiskorú gyermekről gondoskodik, továbbá súlyos, krónikus megbetegedésben szenvedő élettárást és édesanyját ápolja (Bf.II.41/2020/4. számú utóirat).

[52] II. rendű vádlott férjével együtt 8 gyermeket tart el, akik közül 5 kiskorú.

[53] Az ítélet 8. oldalának negyedik bekezdése kiegészítendő azzal, hogy II. rendű vádlott a céges iratok aláírásában való közreműködéséért alkalmanként 5-10 ezer forintot kapott Terhelt1-től (nyomozati iratok V. kötet 1742. oldal).

[54] Az ítélet 8. oldalán, a tényállás II. részének végén rögzíteni kell, hogy a NAV Komárom-Esztergom Megyei Adóigazgatósága Hátralékkezelési Osztálya a 01 számú határozatával 2014. november 4. napján végrehajtási eljárást indított a Kft1-vel szemben az adóhiány és járulékai behajtása iránt, mely nem járt eredménnyel. A gazdasági társaság kényszersztörlésére 2015. május 5. napján került sor. (nyomozati iratok I. kötet 53. oldal).

[55] Az ítéltábla a Be. 593.§ (3) bekezdése szerint a fentiekkel kiegészített, ily módon teljes körűen megalapozott tényállás alapján bírálta felül az elsőfokú ítéletet, mely az a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[56] A törvényszék a megalapozott tényállás nyomán okszerű következtetést vont le a vádlottak bűnösségére, de a költségvetést károsító bűncselekmény elkövetési alakzatának minősítése nem törvényes. Ennek megfelelően a jogi indokolás sem teljesen helytálló, mely anyagi jogi hibákat a másodfokú bíróság az alábbiak szerint korrigál.

[57] Az időbeli hatály tekintetében helyesen foglalt állást a törvényszék, amikor az elbíráláskor hatályban lévő Btk. szabályait alkalmazta, mert az a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja tekintetében feltétlenül kedvezőbb elbírálást eredményezett mindkét vádlott számára.

[58] A költségvetési csalás büntettének társtetteségben való elkövetésének megállapítása az alábbiak okán nem helytálló.

[59] Az adócsalás büntettét követi el az adóalany gazdasági társaság képviselője, ha az adókötelezettség szempontjából jelentős tény (adat) valótlan előadásával, elhallgatásával vagy más magatartással a hatóságot adóbevételek csökkentését eredményezően megtéveszti (BH2010.290). A cég képviseletében I. rendű vádlottat, mint ügyvezetőt terhelte a bevallási kötelezettség, illetőleg az adózás szabályainak megtartása, melyet akként sértett meg, hogy 2012. év I-IV. negyedévében valótlan tartalmú adóbevallásokat nyújtott be. Ebből kifolyólag adófizetési kötelezettségét sem teljesítette.

[60] I. rendű vádlott nem rendelkezett képviseleti joggal a Kft1-ben, de annak működtetésében tevékenyen részt vett. Ő beszélt rá a II. r. vádlottat, hogy alapítsanak gazdaságit társaságot, amelyben a megbetegedett élettársa, Tanú10 üzleti tevékenységét folytatni tudják. Mivel az I. r. vádlott már képviselője volt egy másik gazdasági társaságnak, rávette a II. r. vádlottat, hogy vállalja el az ügyvezetői posztot. A fiktív tartalmú költségvetéseket az I. r. vádlott adta át Terhelt2-nak a könyvelés számára, illetve ő íratta alá társával a hamis adóbevallásokat. Ily módon felbujtója, majd bűnsegéde is volt ugyanazon költségvetési csalás bűncselekményének, mely elkövetői alakzatok közül nyilvánvalóan a felbujtás megelőzi a bűnsegédi bűnrészességet, ezért abban kell megállapítani az I. r. vádlott büntetőjogi felelősségét. (3/2011. számú BJE)

[61] A jogi minősítés alapjául szolgáló elkövetési érték az adócsökkentés összege. Ez a tényállás szerint meghaladja - az elkövetéskor hatályban volt Btk. szerinti – az adóbevételek különösen nagy mértékű csökkenését megalapozó 50 millió forintos értékhatárt.

[62] Tekintve, hogy Kft1. negyedéves ÁFA bevalló volt, és négy bevallási időszakon keresztül folytatódott az elkövetési magatartás, helyes a folytatóság megállapítása (BH2010.60. I. pont). A vádlottak adóelkerülő magatartása folytán keletkezett 66 millió forintot meghaladó ÁFA hiány a költségvetésben.

[63] A törvényszék megállapította, hogy Terhelt2 I. r. és II. rendű vádlott a cég adófizetési kötelezettsége csökkentése érdekében a beszerzett fiktív tartalmú számlákat átadták a könyvelőnek, ezáltal felhasználták a könyvelésében. A közbizalom elleni bűncselekmény alanya bárki lehet, ezért a vádlottak társtettesek, ahogyan a törvényszék ezt helyesen meg is állapította.

[64] A költségvetési csalás és az elkövetésével összefüggésben – valótlan tartalmú számlák felhasználásával – megvalósított magánokirat-hamisítás alaki halmazata valóságos. A közbizalom ellen bűncselekmény rendbeliségét az ugyanazon jogviszonyok száma határozza meg, azon belül több okirat felhasználása folytatóságosságot eredményez (BH1982.358.).

[65] Az *üzletszerűség* feltételeként megkívánt rendszeres haszonszerzésre törekvés más személy (az érdekeltségi körben lévő gazdasági társaságok) vagyoni gyarapodása érdekében elkövetett cselekmények esetében is megállapítható. Üzletszerűen elkövetettnek minősül ezért annak a cselekménye, aki a munkakörét felhasználva csalás elkövetése révén maga vagy más részére törekszik rendszeres anyagi hasznot biztosítani (BH2008. 174.).

[66] A másodfokú bíróság egyetértett az ügyész álláspontjával, miszerint jelen ügyben az üzletszerűség tárgyi és alanyi feltételei egyaránt adóttak. Alanyi feltételként annak van jelentősége, hogy a bűncselekményből származó (bármekkora) haszon (saját célú, vagy harmadik személy részére) elérésére törekvésnek egyben át kell fognia az ugyanolyan (vagy hasonló) jellegű bűncselekmény e célból történő ismételt (illetve ismétlődő) elkövetésére vonatkozó akarat elhatározást is. Ezen szándék megállapítására következtetési alapot ad, hogy a vádlottak a cégei keretében hosszabb ideig folytatott gazdasági tevékenysége körében követte el a gazdálkodás rendjét sértő bűncselekményeit, amelyből származott a jogtalan haszon.

[67] Ha a haszon reményében (s egyébként hasznot is realizálva) az ugyanolyan jellegű bűncselekmények közel 2 éven keresztül ismétlődő elkövetése bekövetkezett, akkor e körülményből már következik, hogy a magatartás mögötti szándék az üzletszerű elkövetést is átfogta, mint ahogy ezt a 39/2007. BK vélemény is alátámasztja.

[68] A másodfokú bíróság nem osztotta az ügyész azon álláspontját, miszerint a terheltek cselekményeiket bünszövetségben valósították meg.

[69] Megjegyzendő, hogy a tisztességes eljárás elvét is sértené a bünszövetség megállapíthatóságának vizsgálata, mivel a vád tárgyát ez nem képezte, bizonyítás ilyen irányban nem folyt, tehát védekezni sem tudtak a vádlottak e tekintetben.

[70] A *bűnszövetség* a társas bűnelkövetési alakzatok egyike, amely legalább két elkövetőt (akár tettesi, akár részesi minőségben) feltételez, megállapításának két konjunktív és egy alternatív feltétele van. Alternatív feltétel vagy bűncselekmények szervezett elkövetése, vagy a szervezett elkövetésben való megállapodás. Konjunktív feltételek mindkét esethez kapcsolódóan, hogy legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, és nem jön létre bünszervezet (negatív feltétel). A szervezettség mindenképpen előzetes, akár kifejezett, akár hallgatóságos megállapodást feltételez, vonatkozhat több ugyanolyan vagy akár különböző bűncselekményekre is, s az elkövetés körülményeiből, a végrehajtás módjából annak bizonyos fokú tervszerűségére kell tudni következtetni (BH1999. 8.).

[71] Jelen esetben valóban volt egy előzetes megállapodás a terheltek részéről, hogy miként veszik ki a részüket a gazdasági társaság működtetéséből. Ez a szervezettség azonban nem éri azt a fokot, ami a társas elkövetés e magasabb formáját eléri figyelembe véve azt is, hogy csupán egy cég keretében, egyetlen gazdasági éven keresztül – négy adóbevallási időszakon át, négy részecselekményt felölelve - folyt a tényállásban ismertett szereposztás szerint a terheltek tevékenysége.

[72] A kifejtetekre figyelemmel az ítéltábla a vádlottak terhére megállapított bűncselekmények minősítését részben megváltoztatta:

[73] Az I. rendű vádlott terhére rótt költségvetést károsító bűncselekményt a Btk. 396. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés b/ pontja szerint minősülő, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntettének minősítette, melyet

az I. r. vádlott, mint a Btk. 14. (1) bekezdése szerinti felbujtó, míg ugyanezt a bűncselekményt II. rendű vádlott, mint a Btk. 13.§ (1) bekezdése szerinti tettes követett el.

[74] Az elsőfokú bíróság a *büntetéskiszabási körülményeket* összegyűjtötte és értékelte. Ezek köre kiegészítendő azzal, hogy enyhítő körülmény II. rendű vádlott tekintetében, miszerint 8 gyermeket nevel, akik közül 5 kiskorú. I. rendű vádlott a beteg hozzátartozói mellett egy kiskorú gyermeket tart el.

[75] További súlyosító körülmény a társas elkövetés és a folytatólágosság. Nem súlyosít viszont a hasonló jellegű költségvetést károsító bűncselekmények elszaporodottsága, mivel erre bizonyítás nem folyt; összehasonlító adatok nem állnak rendelkezésre (56. számú BKv III/11. pont).

[76] A törvényszék a büntetés kiszabása körében megalapozottan volt figyelemmel az Európai Emberi Jogi Bíróság határozatára, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye szövegezésére, – annak is a 6. cikkére – az ésszerű időn belül való eljárás követelményeire. Erre tekintettel is állapította meg a vádlottak vonatkozásában enyhítő szakasz alkalmazásával a büntetési tétel alsó határa alatt szerint a szabadságvesztés büntetés mértékét.

[77] Az idézett 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. cikkelye szerint, mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a bíróság tisztességesen, ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Magyarország Alaptörvénye is hasonlóképpen rendelkezik a XXVIII. cikkben, miszerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[78] Törvényi kötelessége tehát a bíróságoknak az eljárások ésszerű időn belül való lefolytatása.

[79] Jelen eljárásban azt kell megállapítani, hogy ez a követelmény sérelmet szenvedett, ugyanis 2 év eltelt bírói szakban és 8 év a bűncselekmények elkövetése óta, amely időtartam nem vonható az „ésszerű idő” kategóriájába, ugyanakkor a vádlottaknak sem róható fel, hiszen nem az ő magatartásuk vezetett az eljárás elhúzódásához.

[80] Ezért nem értett egyet a táblabíróság a súlyosításra irányuló főügyészi indítvánnyal.

[81] Az elsőfokú bíróság által az enyhítő szakasz alkalmazásával a törvényi minimumban – a Btk. 81.§ (1) és (3) bekezdése szerint *halmazati büntetésként* - kiszabott szabadságvesztés büntetés tovább nem csökkenthető, de egyébként szükséges és a belső arányosság követelményének is megfelel, továbbá alkalmas a Btk. 79.§-ában írott büntetési célok megvalósításához.

[82] A terheltekkel szemben – személyi körülményeik alapján – feltétlenül helye van a szabadságvesztés végrehajtás a felfüggesztésének, de annak próbaideje mérséklése is indokolt a fent írt jelentős időmúlásra való figyelemmel. A másodfokú bíróság tekintettel volt arra, hogy az elsőfokú ítélet meghozatala óta közel egy év telt el, ezért mindkét vádlott esetében 1-1 évvel rövidebb időtartamban állapította meg a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét.

[83] A Btk. 52.§ (1) bekezdés b/ pontja, az 53.§ (1)-(2) bekezdése és – a II. r. vádlott vonatkozásában - az 54.§ a/ pontja foglalkozástól eltiltás alkalmazása mindkét terhelt esetében szükségszerű, hiszen a vádlottak a gazdasági társaságon belül; I. r. vádlott annak kereteit, illetve II. rendű vádlott az abban betöltött vezető tisztségviselői pozíciót felhasználva, azzal visszaélve valósították meg a gazdálkodás körébe tartozó bűncselekményt (BH2015.59.).

[84] Az ítéltábla nem tartotta megalapozottnak a törvényszéknek I. rendű vádlottal szemben alkalmazott *vagyonelkobzás* intézkedését az alábbi okok folytán.

[85] A vagyonelkobzásról szóló 69/2008. BK vélemény iránymutatása alapján a vagyonelkobzás célja a bűnös úton elért vagyongyarapodás elvonása.

[86] A tényállás, illetve az indokolás csupán annyi megállapítást tartalmaz, hogy I. rendű vádlott vette fel a gazdasági társaság bankszámlájáról készpénzben az utalással befolyó árbevételt, melyből 66.161.033 forintot nem az ÁFA megfizetésre fordított, hanem ezzel személyesen gazdagodott (8. oldal ötödik bekezdés 26. oldal kilencedik bekezdés).

[87] Egyrészt az ÁFA fizetési kötelezettség a Kft1-t mint adóalanyt terhelte, tehát a jogtalanul levonásba helyezett általános forgalmi adó a gazdasági társaság terheit csökkentette. A meg nem fizetett adó elsődlegesen a céget gyarapította. Az adóhatóság – a cégiratok szerint – megindította a közigazgatási kereteken belül a végrehajtási eljárást a társaság ellen az adóhiány, a késedelmi kamat és bírság beszedése végett. Ennek eredménytelensége miatt került sor a felszámolási eljárás megindítására, majd a kényszertörlésre.

[88] Másrészt I. rendű vádlott gazdagodására az eljárás során nem folyt bizonyítás. Tanút e tárgyban nem hallgattak ki, továbbá a terhelt vagyonában - az elkövetés időszakában - bekövetkezett gyarapodást sem tártak fel a hatóságok. Csupán a banki készpénzfelvételek adatai álltak rendelkezésre, ebből viszont nem lehet arra a tényre következtetni, miszerint az I. r. vádlott a felvett összegből az ÁFA-val megegyező részt teljes egészében magára fordította. Tehát a Btk. 74.§ (1) bekezdés a/ pont, valamint 75.§ (1) bekezdés a/ pontja szerint sincsen helye az I. r. vádlottal szemben vagyonelkobzásnak, mely rendelkezést a táblabíróság mellőzött.

[89] Azon védelmi indítvány teljesítése, amely a vádlottakkal szemben a vagyonelkobzás egyetemleges alkalmazására irányult, a 95/2011. BK vélemény I. pontjának iránymutatásai alapján kizárt. A költségvetési család elkövetőivel szemben – a társtettesekkel és részesekkel egyaránt – külön-külön kell alkalmazni, ha ennek feltételei fennállnak. Tényállásbeli alapok hiányában azonban nem állapítható meg, hogy a vádlottak személy szerint ténylegesen mennyivel részesültek a be nem fizetett adó összegéből.

[90] Ugyanakkor nem kétséges, hogy mindkét vádlottat az anyagi haszonszerzés motiválta, amikor céget alapítottak, melyből a családjukkal együtt megéltek. Az adóelkerülés is nyilvánvalóan azt a célt szolgálta, hogy minél nagyobb összeget tudjanak realizálni a maguk részére a gazdasági társaságból. I. rendű vádlott havonta 100 ezer forint munkabért vett fel, II. rendű vádlott a céges dokumentumok aláírásakor alkalmanként 5-10 ezer forintot kapott.

[91] A Btk. 50.§ (2) bekezdése értelmében a pénzbüntetés alkalmazásának feltételei mindkét terhelt vonatkozásában fennállnak. Ily módon a megállapított bűncselekmények tárgyi súlyára, továbbá a vádlottak vagyoni helyzetére figyelemmel a Btk. 50.§ (1) és (3) bekezdése alkalmazásával – igazodva a cselekvőség mértékéhez – 300, illetve 250 napi tétel pénzbüntetés kiszabása indokolt. A napi tétel összege a törvényi minimumhoz közelítő mértékű, figyelemmel a terheltek jövedelmi viszonyaira.

[92] A pénzbüntetést meg nem fizetése esetén a Btk. 51.§ (1) bekezdése értelmében szabadságvesztésre kell átváltoztatni, melynek végrehajtási fokozata a főbüntetés fokozatához igazodik a (2) bekezdés szerint.

[93] A bűnjelekről való rendelkezés nyomon követhető és törvényes. Az elsőfokú bíróság helyesen intézkedett a lefoglalt és – helyesen - Tatabányai Törvényszék Gazdasági Hivatalánál Bj.I/176/2018. számú bűnjelkartonon, a 1001-1022. és 3001. téte számon kezelt könyvelési anyagoknak a bírósági iratokhoz való csatolásáról, de ennek jogszabályi alapját nem tüntette fel.

[94] Az okiratokat - amennyiben azok elkobzására nincsen törvényes ok – a 11/2003. (V.1.) IM-BM-PM együttes rendelet 1.§ (2) bekezdése értelmében az ügyiratok között kell kezelni.

[95] A bűnügyi költségről történt rendelkezés helytálló azzal, hogy az elsőfokú eljárásban összesen 632.273 forint költség merült fel, amelyből a szakértői és tanúköltségeket a terheltek egyetemlegesen viselnek, a kirendelt védő díját pedig II. rendű vádlott köteles megfizetni.

[96] Az ítélet egyéb rendelkezései is törvényesek, azokat a felülbírálat nem érintette.

[97] A fentiekben kifejtettek alapján az ítéltábla a Tatabányai Törvényszék 2019. december 6. napján kihirdetett 17.B.60/2018/56. számú ítéletét a Be. 606.§ (1) bekezdés alkalmazásával a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően megváltoztatta, egyebekben a Be. 605.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[98] A másodfokú eljárás során a kirendelt védő díjával felmerült bűnügyi költséget II. rendű vádlott köteles megfizetni a Be. 574.§ (1) bekezdése és a Be. 613.§ (1) bekezdése alapján

Győr, 2020. szeptember 24.

Dr. Péntek László sk.
a tanács elnöke

Dr. Vajda Edit sk.
előadó bíró

Dr. Németh Balázs sk.
bíró

Ez az ítélet és ezáltal a Tatabányai Törvényszék 2019. december 6. napján kelt 17.B.60/2018/56. számú ítéletének meg nem változtatott része Terhelt I. r. és II. rendű vádlott vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett.

Győr, 2020. szeptember 24.

Dr. Péntek László sk.
a tanács elnöke